

Arstkonna ühtsuse võimalikkusest Eesti Vabariigis

Katrin Rehemaa

Maikuu viimasel nädalavahetusel peeti Manilaiul Riida talus mõttetalguid Eesti Perearstide Seltsi (EPS) ja Eesti Arstide Liidu (EAL) ühistegevuse kavandamiseks. EPS ja EAL juhatuse koosolekul jaanuaris Tallinnas leiti, et ühist tegutsemist nõudvaid valdkondi on piisavalt, aega arutlemiseks alati vähe. Siis lepitati kokku korraldada kevadel mõnes pisut vähem tsiviliseeritud kohas põhjalikum ajurünnak. Manilaid kui meretagune koht vastas ideaalselt eelkõige ühele tingimusele: raske on poole koosoleku pealt jalga lasta. Niisama raske oli muidugi ka kohale saada. Ilmselt see (ja kuri ilm muidugi) hirmutas ära hulga potentsiaalseid osalejaid, nii et esialgu planeeritud arstide liidu volikogu koosolekust paraku asja ei saanudki. Aga õnneks leidis siiski piisavalt vapraid ja ilusaid, kes kenal laupäeva ennelõunal Munalaiu sadamasse saabusid. Paadimees Oro oli lappajaga vastas. (Lappaja on 8–10 m pikkune kaluripaat.)

Pärast romantilist meresõitu ja tervislikku jalgsi retke läbi saare algas Riida talus esimene plenaaristung. Ajukoore soojenduseks rääkis Indrek Oro 13.–15. mail Prantsusmaal Divonne-les-Bains'is toimunud Maailma Arstide Liidu (*World Medical Association*, WMA) volikogu koosolekust, kus arutati ka kahe WMA liikmeks pürgija taotlusi. Vietnami arstide liidu avaldus ei leidnud toetust seetõttu, et selle liikmete hulka kuuluvad ka stomatoloogid ja farmakoloogid, WMA soovib aga ühendada ainult arste esindavaid valitsusväliseid organisatsioone. Eesti Arstide Liit tunnistati kõigile liikmekriteeriumidele vastavaks, lõplik otsus tehakse WMA peasambleel, mis toimub oktoobrikuus Tokyos.

Jätkati päevakorra põhiteemadega. Viimase aja sündmused arstide palgavõitluses on olnud üsna kirjud. Arstide liidu läbirääkimised haiglate liiduga

jõudsid tupikusse juba aprillis, ka riiklik lepitaja pole seni suutnud asju liikuma lükata. Perearstid on samal ajal pidanud tulemusteta kõnelusi Haigekassaga esmatasandi arstiabi nn kulumudeli üle, millest sõltub otseselt ka perearstide töötasu. Eraldi palganõudmisi on esitanud kirurgide erialaühendused. Eesmärk on küll üks, tegutsemine aga killustatud, mis lõpptulemusele kindlasti mitte hästi ei mõju. Õigustatuks tuleb tunnistada ka etteheited arstide liidule, kes pole suutnud piisavalt efektiivselt võidelda kõigi tohtrite huvide eest. Eelmisel aastal suutis Haigekassa süsteemi juba sisseplaneeritud üld- ja eriarstide konflikti osavalt võimendada, serverides peamiselt eriarstiabi puuduvat miinimumtunnitasu töusu põhjusena, mis takistab perearstide pearaha suurendamist.

Mõttetalgutel osalenud olid täiesti ühel meelel, et samamoodi jätkata ei saa, tuleb omavahelised eriarvamused lahendada ja tegutseda kooskõlas. Formaalselt on küll EAL ja EPS eri organisatsioonid, kuid osa nende liikmeskonnast juba kattub ja kahtlemata on võimalik leida mõlemaid pooli rahuldav koostöövorm.

Ühise tegevuse valdkondi on palju: alates arstide ettevalmistusest ja jätkukoolitusest ning lõpetades tervishoidu reguleerivate seaduste kujundamisega, kuid tähtsaim on praegu siiski arstikutse väärtustamine ja arstkonnale Euroopa Liidu liikmesriigile kohase positsiooni tagamine ühiskonnas. Poliitikud näivad endiselt arvavat, et arstiabi on *perpetuum mobile*, mis töötab igavesi ja iseenesest, paraku räägivad tösiasiad midagi muud. Alamakstud, tööga ülekoormatud ja viletsate täienduskoolitusvõimalustega arstid otsivad (ja leiavad) üha rohkem oma kvalifikatsioonile vastava palgaga tööd väljaspool Eestit. Üle saja tohtri on Tervishoiuametist võtnud tõendi, mida on vaja välismaale tööle minnes. See tähendab, et minekupraanid on

tõsised. Üle poolte tänavustest TÜ arstiteaduskonna lõpetajatest ei seo oma lähitulevikku Eestiga, vaid soovivad tööle või edasi õppima asuda piiri taha, sest meil residentuuris jätkates määrab noor arst end aastateks majanduslikult virelema. Kõige selle juures paneb siiralt imestama valitsuse, haigekassa ja tööandjate kõigutamatus, kes pole leidnud ühtki võimalust suunata tervishoidu lisaraha ning täita arstide palganõudmised.

Positiivne sõnum Eesti Arstide Liidult ja Perearstide Seltsilt räägib kokkulepetest ning koostööst edasises palgavõitluses. Sõnu peavad kinnitama teod.

eaal@arstideliit.ee